

eFOLKET: Fördöm statskuppen i Bolivia!

Denna artikel har tidigare varit publicerad som ledare i nättidningen eFOLKET. Texten skrevs och publicerades igår, (11/11) vid en tidpunkt då Evo Morales fortfarande befann sig i Bolivia.

Bolivias president Evo Morales har tvingats avgå. Han befinner sig enligt obekräftade uppgifter i Chapare området i Cochabambaregionen.

Chapare är den tropiska delen av Cochabamba där Evo Morales som coca bonde kom att bli ledare för bondefackföreningen. Hans popularitet i kampen för böndernas rättigheter blev den grund som ledde till att han 2006 blev Bolivias förste president med rötterna i ursprungsbefolkningen. Evo Morales har via sina föräldrar rötter både i Quechua och Aymara-befolkningen. Quechua och Aymara är de två största urfolksspråken.

Idag är Evo Morales efterlyst. Facisterna har utfärdat en 'arresteringsorder'. Militären tvingade Morales, vicepresidenten Alvaro Linera och senatens ordförande Adriana Salvatierra att avgå. Flera andra politiskt valda ledare från MAS (Movimiento al Socialismo, Rörelsen för Socialism) har också tvingats avgå.

Många medlemmar och ansvariga inom MAS har fysiskt attackerats av oppositionsanhängare. Misshandel och mordbränder har förekommit.

Ett våldsamt hat präglar oppositionens demonstrationer och agerande. Vad är bakgrunden?

Efter att den sista i raden av militärdiktaturer tvingats bort i början av 80-talet hamnade Bolivia efter några år i en lång period av nyliberal politik. Privatiseringar och ekonomisk politik av den typ som anbefalldes av den under denna tid så dominerande nyliberala skolan. Privatiseringen av vattendistributionen i Bolivias tredje största stad Cochabamba runt år 2000 ledde till omfattande kamp på gatorna och nyliberalismen tvingades på reträtt. Det var i denna kamp som Morales alltmer framstod som en utmanare på nationell nivå till den traditionella högerns och borgarklassens politiska dominans. När han 2006 valdes till president var det naturligtvis ett nederlag av stora mått för den elit som styr Bolivia i århundraden.

Morales vann presidentposten men makten över ekonomin och framförallt massmedia låg i den 'vita' överklassen och medelklassens händer. Det giftiga hat som välde ut ur TV-apparater och tidningssidor kan vara svårt att föreställa sig för den som inte direkt såg det.

I hatet fanns en stark rasistisk grundton. En indian utan formell utbildning som president, det var mer än vad många inom den besuttna klassen kunde stå ut med. En President som tog itu med att ge kulturell status åt ursprungsbefolkningens språk och

traditioner. Som lät Wipalan, urfolkens flagga, få officiell status, Som genomdrev att Bolivia deklarerades som en plurinationell republik där mer än 30 urfolksspråk fick officiell status. Som lät traditionella andinska ritualer samexistera på lika villkor med traditionell katolicism.

Morales lät också urfolkens traditionella respekt för Pacha Mama (Moder Jord) ta sej formen av ett aktivt ställningstagande för den moderna miljörelsen och för kampen mot klimatförändringarna.

På det ekonomiska området då? Man kan inte säga att Bolivias ekonomi tagit steget till socialism. Förstatliganden har skett av flera verksamheter som de tidigare nyliberala regimerna privatiserade. Men när det gäller gas och olja så har regeringen framförallt höjt beskattningen rejält och samhället har därmed fått del av vinsterna. Dessa har investerats i fattigdomsbekämpningen.

Bolivia har haft en för regionen och jämfört med sin egen historia stabil ekonomisk tillväxt.

Evo Morales politik har resulterat i en blandekonomi. Vicepresidenten Alvaro Linera (som definierar sej som marxist) har slagit fast att han anser att Bolivia, på det stadium landet befinner sig och med en så liten arbetarklass, inte är moget för ?socialism? utan att det är en speciell form av progressiv ?andinsk kapitalism? man ska bygga.

Om detta kan man diskutera. Faktum är att Evos rörelse vilade på de indianska bönderna och deras folkrörelser. Och därmed på en förkrossande majoritet av landsbygdsbefolkningen. För första gången hade denna del av befolkningen en representant i presidentpalatset. Och det innebar att de välbärgade, så länge en militärkupp inte var möjlig, tvingades leva med situationen. Ett tag såg det också ut som att den ekonomiskt stabila situationen skulle leda till att spänningarna avtog i det bolivianska samhället. Men de blossade upp igen.

Hatet mot Evo har inte bara sin grund i rasismen utan också i hatet mot vänsterpolitik. Evos samarbete med Kuba, Venezuela och andra vänsterregeringar av skiftande radikalitet var alltid en orsak till rabiata utfall från högern. Det kunde ta sig uttryck i kampanjer mot den kubanska läkarhjälp. Bolivianska läkare protesterade mot den kubanska närvaron, men faktum var att de kubanska läkarna oftast var aktiva i landsbygdsområden där en boliviansk läkare aldrig satte sin fot.

Evos regim kritiserades för korruption. Självklart har korruptionsfall förekommit. Men korruption i Bolivia är sannerligen inget som Evo Morales uppfunnit.

Högern har också inriktat sej på att Evo ställde upp till omval trots att konstitutionen förhindrade det. Evo lät organisera en folkomröstning 2016 om huruvida han skulle kunna få ställa upp ytterligare en gång. Han förlorade folkomröstningen men högsta domstolen presenterade ett utslag som slog fast att det var okej i alla fall. För detta har ha kritiserats även av människor som anser att han och MAS genomfört mycket bra politik. Här måste man fråga sej om inte Morales och MAS begick ett ödesdigert misstag. Man borde lanserat en annan kandidat. Inte för att det är så orimligt och nödvändigtvis odemokratiskt med 18 år i ämbetet. Tage Erlander satt i 23 år (1946-1969). Och det finns många fler exempel. Men om nu konstitutionen begränsade antalet ämbetsperioder så borde MAS kunnat lösa det. När man nu istället gjorde som man gjorde gav man högern en helt onödig möjlighet att skjuta in sig och driva politik under täckmanteln av demokratisk omtanke.

Strulet vid rösträkningen gav ytterligare möjlighet åt högern och man mobiliserade nu sina supportrar i våldsamma upplopp. Byggnader brändes ned. En borgmästare från MAS, Patricia Arce, drogs genom gatorna i Vinto. Hon sprutades ner med rödfärg och hennes hår klipptes av. Rasistiska och sexistiska haglade över henne. Hon räddades till slut av två polismän. Många representanter för MAS och anhängare har misshandlats och hotats.

Högern har stöd av stora delar av medelklassen i städerna. Rasismen är viktig förklaring. En medelklass som vacklar mellan kapitalistklassen på ena sidan och bönder och arbetare på den andra. Och medelklassen är stor i ett land som Bolivia. Det är inte första gången i Bolivias historia som småborgare vunnits för statskupper i elitens och högerns intresse. Statskuppen mot Guillermo Villaruel 1946 var inte så olik det vi ser idag. Det finns fler exempel.

Vad kommer att hända? Högern kommer att gå så långt den kan gå. Den kommer att trycka tillbaka landvinningarna för bönder, urfolk och fattiga. Den kommer att attackera den plurinationella konstitutionen.

Högern kommer att med hot och öppet våld försöka kväsa allt vad vänster heter. Latinamerikansk höger och borgerlighet är kapabel till vilka illdåd som helst. Och till vilka lögner och falska nyheter som helst. Lögner som tyvärr förs vidare av massmedia i länder som Sverige. Ett exempel är att man nu försöker få folk att tro att Morales valseger berodde på valfusk. Det man i verkligheten diskuterat är om han vann med mer än 10 procent eller inte. Om det var mindre än 10 procent så skulle han vara tvingad till en andra valomgång. De amerikanska staternas organisation (OAS) reste först frågetecken angående stoppet i valsegelsräkningen. Evo kom då överens med dem om omräkning. Den borgerlige kandidaten Mesa vägrade gå med eftersom han inte fått vara med på mötet med OAS. Evo föreslog då nyval. Men då hade redan högern och OAS blodvittring. Poliser hade börjat gå över till högerdemonstranterna. Hela detta förlopp beskrivs i svensk radio som att ?valfusk var konstaterat?.

Oavsett om man varit en MAS-medlem som stött Evo Morales i alla turer, eller om man tillhör den vänster som också riktat kritik mot olika aspekter av regeringens politik måste nu alla stå skuldra vid skuldra mot den reaktionära våldsvåg som släppts lös i Bolivia. Om man ansett att Evo inte borde ställt upp i det senaste valet och att MAS borde fört fram ett annat namn, får inte det stå i vägen för det gemensamma försvaret mot högerns stormtrupper som nu bränner, misshandlar och hotar och kanske snart kommer att organisera lynchningar.

Allt stöd till den bolivianska vänstern, folkrörelserna, fackföreningarna och alla demokrater som nu attackeras av högern!

Redaktionen, eFOLKET, 2019-11-11

